

**КИЇВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

185 років

ЕКОНОМІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТУ

75 років

EFBM 2019

**ЕКОНОМІКА • ФІНАНСИ
БІЗНЕС • УПРАВЛІННЯ**

*Глобальні економічні виклики та
можливості у цифрову епоху*

Матеріали Міжнародного економічного форуму

ЧАСТИНА II

Київ

Волчек Руслан,
канд. екон. наук, доцент,
Одеський національний економічний університет

ДИСКУСІЙНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ МИТНОЇ ВАРТОСТІ КОЛІСНИХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ, ЩО ІМПОРТУЮТЬСЯ В УКРАЇНУ ЗІ США

Ключові слова: колісний транспортний засіб; митна вартість; оподаткування; звіт оцінювача; ринкова вартість; ціна; програмний продукт АУДАТЕКС; калькуляція вартості ремонтних робіт.

Ruslan Volchek,
PhD, Associate Professor,
Odessa National Economic University

DISCUSSION QUESTIONS OF DETERMINATION OF THE CUSTOMS VALUE OF WHEELED VEHICLES, WHICH ARE BEING IMPORTED TO THE UKRAINE FROM THE USA

Key words: wheeled vehicle; customs value; taxation; appraiser report; market value; price; AUDATEX software product; calculation of the cost of repair work.

Протягом усього часу незалежності України не до кінця вирішеною залишається проблема врахування принципу прозорості під час нарахування податкових платежів як з боку органів державної влади, так й з боку платників податків. Одним із проявів непрозорості під час визначення розміру податків, що сплачуються до державного бюджету, є процес оподаткування угод купівлі-продажу колісних транспортних засобів, що імпортуються на митну територію України. Оскільки, митниця є одним з основних джерел поповнення бюджету нашої країни, то дослідження окресленої тематики набуває актуальності.

Мета дослідження полягає у виявленні найсуттєвіших аспектів некоректного використання вітчизняними працівниками митниці норм Податкового та Митного кодексів України, що призводить до підміни категорій «ціна» та «вартість» об'єкта оцінки й, відповідно, до порушення принципу прозорості під час оподаткування угод купівлі-продажу колісних транспортних засобів (далі – КТЗ), що імпортується в Україну з США.

Виклад основного матеріалу. Аналіз офіційних даних Державної митної служби показав, що переважна більшість КТЗ імпортується в Україну через Одеську митницю. Працівники Одеської митниці у багатьох випадках не довіряють офіційним документам, які надає власник КТЗ, імпортованого з США на митну територію України, оскільки вважають, що ціна, яка вказана у наданих документах, не є адекватною ринкової ціні, за яку продано КТЗ у США. Тому вони використовують під час визначення митної вартості зазначених КТЗ не перший метод – за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються, а шостий – резервний метод. Цей метод ґрунтується на раніше визначених органами доходів і зборів митних вартостях.

На практиці, алгоритм визначення середньоринкової вартості КТЗ (Ср), на основі якого митниця приймає митну вартість й від якої нараховує митні платежі, такий: працівник митної служби користується інформацією, яка міститься, зазвичай, на сайті NADA (<https://www.nadaguides.com/Cars>) й визначає ціну імпортованого КТЗ з США в Україну на рівні середньої ціни пропозицій продажу подібного КТЗ із урахуванням пробігу на дату перетинання зазначеного КТЗ митної території України, а не на дату його купівлі у США. Відповідно до таких КТЗ, не врахування вартості грошей у часі набуває актуальності, оскільки зазвичай мінімальний термін оформлення угоди купівлі-продажу й прибуття в Україну придбаних КТЗ з США складає від 3 до 6 місяців. За цей проміжок часу, КТЗ, під час його транспортування у контейнерах пароплавами, на території України, втрачає свою ринкову вартість внаслідок морального знецінення через збільшення терміну його використання. Розрахунки свідчать, що визначення митних платежів за КТЗ, імпортованими з США в Україну, на основі резервного методу, у середньому зменшує надходження податкових платежів до бюджету з одного КТЗ на 150 дол. США або на 2,03%.

На цей час вітчизняні митники вимагають від особи, що імпортувала КТЗ з США до України, звіт оцінювача, у якому була б визначена ринкова вартість імпортованого КТЗ. Це пов'язано з тим, що часто буває, що КТЗ, що імпортується з США до України, мають скриті або явні пошкодження. Тому ринкова вартість таких КТЗ повинна визначатися із урахуванням ремонтних робіт, які необхідно виконати, задля проведення ремонту пошкоджень, які містить імпортований КТЗ.

Оцінювачі визначають ринкову вартість КТЗ, що ввозяться на митну територію України, за формулою, запропонованою Методикою товарознавчої експертизи та оцінки колісних транспортних засобів (далі – Методикою):

$$C_1 = C_{ср1} \times \left(1 \pm \frac{Г_к}{100} \pm \frac{Д_з}{100} \right) \pm C_{дод} \quad (1),$$

де: $C_{ср1}$ – середня ціна КТЗ, що ввозиться на митну територію України, у країні придбання чи в країнах-експортерах; $Г_к$ – коефіцієнт коригування ринкової вартості КТЗ за величиною пробігу; $Д_з$ – додаткове збільшення (зменшення) ринкової вартості КТЗ залежно від умов догляду, зберігання та експлуатації; $C_{дод}$ – додаткове збільшення (зменшення) ринкової вартості КТЗ виходячи з його комплектності, укомплектованості, пошкоджень, відновлення і оновлення складників.

Інформацію, що необхідна для визначення вартості КТЗ, імпортованого з США до України, дуже легко знайти у мережі Internet. Так, з сайту NADA, оцінювач бере компоненти $C_{ср}$. $C_{дод}$ оцінювачі або експерти беруть із розрахунку калькуляції ремонтно-відновлювальних робіт, який базується в основному на використанні програмного продукту АУДАТЕКС. Головний парадокс полягає в тому, що програмний продукт АУДАТЕКС є європейським програмним продуктом, й, відповідно, орієнтований на моделі та марки європейського ринку КТЗ, які вироблені європейськими, а не американськими виробниками. Натомість Методика містить норму, згідно із якою визначення необхідних ремонтних операцій, а також трудомісткості ремонту приймається на підставі нормативних документів виробника КТЗ або розроблених на замовлення (за участю) виробника КТЗ.

Зазначимо, що саме вартість однієї нормо-години ремонтних робіт для КТЗ, які ввозяться на митну територію України, рекомендована Методикою, й та, яка реально існує в країні-виробника КТЗ, зовсім різна. Наприклад, Методика встановлює рекомендовану вартість однієї нормо-години ремонтних робіт для КТЗ, які ввозяться на митну територію України зі США, на рівні 60 дол. США. Зазначимо, що редакція зазначеної Методики [2] датується 2009 роком й більше редакційних правок не було, тому ціни на ремонтні роботи також були враховані станом на 2009 рік. Натомість інформацію про $C_{дод}$ та відсоток втрати якості для КТЗ, імпортованого з США, як митники, так й оцінювачі й експерти можуть знайти у мережі Internet на спеціалізованих сайтах із урахуванням вартості ремонтних робіт та вартості запасних частин, за цінами, які діють в США на поточну дату, а саме, на 2019 рік. У якості доказу, можна взяти інформацію з сайту Автоаукціон (<http://autoauctions.io>).

Проблема коректності розрахунків оцінювачів щодо визначення вартості КТЗ, який імпортовано з США, полягає ще й в тому, що навіть за наявності офіційних документів, які підтверджують ціну, за яку було придбано КТЗ, вітчизняні митники вимагають від оцінювачів надати калькуляцію, яка б підтверджувала «наявність значно нижчої ціни продажу імпортованого КТЗ зі США». Тому оцінювачі починають робити «приблизні розрахунки, які за допомогою маніпуляцій дозволяють «вийти» на вартість, узгоджену із митницею.

Висновки. Таким чином, вітчизняні митники використовуючи дані звіту оцінювача щодо вартості КТЗ, імпортованих з США в Україну, під час визначення митної вартості КТЗ за резервним методом, створюють ситуацію, за котрої, наявне необґрунтоване збільшення або зменшення податків, хоча норми Податкового й Митного Кодексів України та національні стандарти бухгалтерського обліку визначають чітко сформований й головне «прозорий» механізм оподаткування КТЗ, імпортованих на митну територію України.

Складання калькуляції ремонтно-відновлювальних робіт у звіті оцінювача за нормативами Методики, призводить до того, що в звіті оцінювача буде розрахована не ціна імпортованого КТЗ із урахуванням пошкоджень, а його вартість. Отже, у звіті оцінювача буде інформація про те, скільки може коштувати імпортований КТЗ, а не скільки фактично за нього сплачено грошей, тобто ціна КТЗ. Вважаємо, що для оподаткування угоди купівлі-продажу імпортованого КТЗ потрібна саме ціна, за яку його придбано, а не вартість. Тому необхідно використовувати надані офіційні документи, що містять продажну ціну, під час оподаткування розмитнених КТЗ з закордону.